

A בס"ד

Intro

Today we will Be"H learn מ"ו of בבא מציעא דף מו.
Some of the topics we will learn about include:

חליפין

This term refers to one of two transactions:
קנין סודר, where an item of nominal value is symbolically
exchanged in order to effect a קנין; and
חליפין ממש, where two items are bartered.

The Gemara discusses several Halachos of חליפין,
including:

אין מטבע נעשה חליפין

One cannot use money as חליפין, as a symbolic exchange
for an item; and

פירי וכלי

A Machlokes whether any item;

Or only utensils;

Can be used for חליפין;

A

חליפין

קנין סודר

חליפין ממש

אין מטבע נעשה חליפין

B

אגר נטר ליה אסור

It is forbidden to pay extra for the right to delay a
payment, even in the context of a business transaction,
because it resembles interest on a loan.

The Gemara cites a מחלוקת whether

מעוות קונות דבר תורה

One acquires מטלטלין, movable objects through קנין כסף,
by payment, but the רבנן decreed that one must perform
משיכה; OR

משיכה מפורשת מן התורה

One acquires movable objects through קנין משיכה, by
taking it.

B

אגר נטר ליה אסור

מעוות קונות
דבר תורהמשיכה
מפורשת מן התורה

1 So let's review...

The Gemara earlier brought a מחלוקת whether מטבע נעשה חליפין
 Currency can be used as חליפין, as a symbolic exchange for an item;
 While the other opinion maintains אין מטבע נעשה חליפין
 Currency cannot be used as חליפין.

And the Gemara earlier concluded אין מטבע נעשה חליפין

1

הזהב קונה את הכסף

Depends on this Machlokes

One opinion:

מטבע
נעשה חליפיןAND they intended
קנין חליפין

Other opinion:

אין מטבע
נעשה חליפיןOR they intended
קנין כסף

The Gemara concludes

אין מטבע נעשה חליפין
ואין מטבע נקנה בחליפיןMoney cannot be used for חליפין,
and also cannot be acquired through חליפין

2 The Gemara now challenges this from several ברייתות:
1.

הרי שהיו חמרי ופועלין תובעין אותו בשוק

If one's workers were demanding payment,

ואמר לשולחני

תן לי בדינר מעות ואפרנסם

And he asked a moneychanger to give them a dinar's worth of coins as their wages,

ואני אעלה לך יפה דינר וטריסית

ממעות שיש לי בביתי

Promising to reimburse him with a good dinar and an

additional טריסית coin which he has at home;

The Braisa rules that it depends;

אם יש לו מעות מותר

If he has the money in his possession at the time, but it's not available here, the transaction is permitted;

And the Gemara assumes this is because

הוּוּ לְהוּ חֲלִיפִין

He exchanged the coins in his home for the moneychanger's coins, and paid him a higher price due to the extenuating circumstances.

ואם לאו אסור

If he does not have the money in his possession at the time, it is forbidden, because, as Rashi explains,

אגַר נטר ליה אסור

It is forbidden to pay extra for the right to delay payment, even in the context of a business transaction, because it resembles interest on a loan.

This ברייתא clearly indicates

מטבע נקנה בחליפין

2

1

הרי שהיו חמרי ופועלין

תובעין אותו בשוק

If one's workers were demanding payment,

ואמר לשולחני

תן לי בדינר מעות ואפרנסם

And he asked a moneychanger to give them

a dinar's worth of coins as their wages,

ואני אעלה לך יפה דינר וטריסית

ממעות שיש לי בביתי

Promising to reimburse him with a good dinar

and an additional טריסית coin which he has at home;

אם יש לו מעות מותר

If he has the money in his possession at the time,

but it's not available here, the transaction is permitted;

The Gemara assumes this is because...

הוּוּ לְהוּ חֲלִיפִין

He exchanged the coins in his home

for the moneychanger's coins, and paid him

a higher price due to the extenuating circumstances.

ואם לאו אסור

If he does not have the money in his possession,

it is forbidden,

Because, as Rashi explains,

אגַר נטר ליה אסור

It is forbidden to pay extra for the right to delay payment, even in the context of a business transaction, because it resembles interest on a loan.

This ברייתא clearly indicates

מטבע נקנה בחליפין

?

3 The Gemara however, refutes this challenge, because the דינר יפה וטריסית
That he agreed to pay a good dinar plus an additional coin;
rather, it said
יפה דינר וטריסית
He agreed to pay the VALUE of a dinar, referring to
אידי ואידי בפרוטטות שנו
דליכא עליהו טבעא
ואידי ואידי פירא הוו
An exchange of un-minted coins, which are considered
merchandise, not currency, and
מש"ה נקנו בחליפין
Therefore, they are acquired through חליפין.

2.
The Gemara challenges from another ברייתא:
כל הנעשה דמים באחר
כיון שזכה זה
נתחייב זה בחליפין
Anything used as currency, namely coins, as soon as one
party acquires them, the other party has also effectively
acquired the merchandise, clearly indicating
מטבע נעשה חליפין?

3

The ברייתא did not say
דינר יפה וטריסית
That he agreed to pay a good dinar plus an additional coin.
Rather, it said:
יפה דינר וטריסית
He agreed to pay the VALUE of a dinar, referring to
אידי ואידי בפרוטטות שנו
דליכא עליהו טבעא
ואידי ואידי פירא הוו
An exchange of un-minted coins,
which are considered merchandise, not currency, and
מש"ה נקנו בחליפין
Therefore, they are acquired through חליפין.

2
כל הנעשה דמים באחר
כיון שזכה זה
נתחייב זה בחליפין
Anything used as currency, namely coins,
as soon as one party acquires them, the other party
has also effectively acquired the merchandise,
clearly indicating
מטבע נעשה חליפין

4 The Gemara refutes this challenge by offering an alternate interpretation of the ברייתא:
כל הנישום דמים באחר
The ברייתא is not discussing coins, but refers to merchandise whose value was assessed and then used as currency to purchase other items.

The ברייתא thus reflects the view of רב ששת that פירי נעשה חליפין
All items can be used for חליפין.

However, רב נחמן disagrees and maintains כלי אין
אבל פירי לא עבדי חליפין
Only utensils can be used for חליפין, and no other items.

Therefore, he has a third interpretation of the ברייתא:
יש דמים שהן כחליפין
Under certain circumstances, one can use an item as קנין
as payment for a prior purchase, and this finalizes the transaction as if he performed חליפין.

This is because רבי יוחנן agrees with רב נחמן דבר תורה מעות קונות
One acquires מטלטלין, movable objects, through קנין כסף,
with payment, מן התורה, קונה

ומפני מה אמרו משכח בעליה
גזירה שמא יאמר לו נשרפו חטיך בעליה
However, the רבנן instituted that one must perform a קנין
קנין, to take it, in order to acquire it, to avoid a situation
where the seller will not exert himself to protect the merchandise still in his possession from a fire or other loss because they are no longer his.

Therefore,
מלתא דשכיחא גזרו ביה רבנן
מלתא דלא שכיחא לא גזרו ביה רבנן
This decree was enacted only regarding usual circumstances, but not in unusual circumstances; and using merchandise for their monetary value to pay for a purchase is unusual, and so the קנין כסף is effective.

4
An alternate interpretation of the ברייתא:
כל הנישום דמים באחר
The ברייתא is not discussing coins,
but refers to merchandise whose value was assessed
and then used as currency to purchase other items.

The ברייתא thus reflects the view of רב ששת that
פירי נעשה חליפין
All items can be used for חליפין.

However, רב נחמן disagrees and maintains
כלי אין – אבל פירי לא עבדי חליפין
Only utensils can be used for חליפין, and no other items.
He has a third interpretation of the ברייתא:

יש דמים שהן כחליפין
Under certain circumstances,
one can use an item as קנין כסף, payment for a prior purchase,
and this finalizes the transaction as if he performed חליפין.

This is because רבי יוחנן agrees with רב נחמן
דבר תורה מעות קונות
One acquires מטלטלין, movable objects, through קנין כסף,
with payment, מן התורה, קונה

ומפני מה אמרו משכח בעליה
גזירה שמא יאמר לו נשרפו חטיך בעליה
However, the רבנן instituted that one must
perform a קנין, in order to acquire it,
to avoid a situation where the seller will not exert himself
to protect the merchandise still in his possession
from a fire or other loss because they are no longer his.

Therefore,
מלתא דשכיחא גזרו ביה רבנן
מלתא דלא שכיחא לא גזרו ביה רבנן
This decree was enacted only in usual circumstances,
but not in unusual circumstances;
and using merchandise for their monetary value
to pay for a purchase is unusual,
and so the קנין כסף is effective.

5 The Gemara points out that ריש לקיש holds משיכה מפורשת מן התורה
One acquires movable objects through משיכה, by taking it, מן התורה; and so קנין כסף is never effective. Therefore, כרב ששת מתרץ לה
He must agree with רב ששת, and interpret the ברייתא to be referring to חליפין with פירי, items other than utensils.

3.
The Gemara now challenges אין מטבע נעשה חליפין
From the continuation of the Mishnah on מ"ד דף; כל המטלטלין קונין זה את זה
If two people exchange objects, both items are acquired when either one of them performs משיכה.
And the Gemara explains;
אפילו כיס מלא מעות
בכיס מלא מעות
One can even exchange purses of money in this way, indicating
מטבע נעשה חליפין

5 The Gemara points out that ריש לקיש holds משיכה מפורשת מן התורה
One acquires movable objects through משיכה מן התורה; and so קנין כסף is never effective.
Therefore,
כרב ששת מתרץ לה
He must agree with רב ששת, and interpret the ברייתא to be referring to חליפין with פירי, items other than utensils.

3
כל המטלטלין קונין זה את זה
If two people exchange objects, both items are acquired when either one of them performs משיכה.
And the Gemara explains;
אפילו כיס מלא מעות
בכיס מלא מעות
One can even exchange purses of money in this way, indicating
מטבע נעשה חליפין
?

6 The Gemara answers בדינר אנקא ואניגרא
The Mishnah refers to two purses of disqualified currency:
אחד שפסלתו מלכות
One currency was disqualified by the government, and is therefore considered merchandise, even though סגי ליה בצנעא
It is still used secretly by individuals;
ואחד שפסלתו מדינה
The other currency was no longer in common use, and is therefore considered merchandise, even though סגי ליה במדינה אחרית
It is still used in other regions.

6 בדינר אנקא ואניגרא
The Mishnah refers to two purses of disqualified currency:
אחד שפסלתו מלכות
One currency was disqualified by the government, and is therefore considered merchandise, even though סגי ליה בצנעא
It is still used secretly by individuals.
ואחד שפסלתו מדינה
The other currency was no longer in use, and is therefore considered merchandise, even though סגי ליה במדינה אחרית
It is still used in other regions.